

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਪੀਸੀ ਪੀਡਿਤ ਅਤੇ ਐਸਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਜੇ. ਜੇ.

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ.

ਹੀਰਾ, ਆਦਿ— ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1965 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 75।

18 ਮਈ 1971 ਈ.

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1908 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ V) - ਆਰਡਰ 22, ਨਿਯਮ 4 - ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਧਿਰ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੀਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਰ ਰਹੀ ਹੈ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ - ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜੇ ਵੀ ਲੀਬਿਤ ਹੈ—ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ - ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ—ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲ—ਕੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ — ਅਪੀਲ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵਿਚ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ—ਕੀ ਕੋਈ ਰੱਦ ਕਰਨਾ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਅਸਲ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਹਿੱਤ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੂਸਰਾ ਉਹ ਕੇਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਸਲ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੀਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ। ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਮੂਹ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ) ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੂਰੀ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਬਿਲਕੁਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਏ 1 ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸੰਪੱਤੀ ਹਮਲੇ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਹੈਗਲਤ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾਯੋਗ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੋਣਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ (ਪੈਰਾ9 ਅਤੇ11)

22 ਮਈ, 1970 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਕੋਲ। ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 18 ਮਈ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। 1971

25 ਅਗਸਤ, 1964 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਹਿਲੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਭੀਸ਼ਮ ਕੁਮਾਰ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਸਬ ਜੱਜ III ਕਲਾਸ, ਸਮਰਾਲਾ, ਮਿਤੀ 28 ਫਰਵਰੀ, 1958 ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ 16 ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਗੈਰ-ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਰੱਦ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। 3,410 ਉਗਰ ਸਿੰਘ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 9 ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਇੰਦਰਜੀਤ ਮਲਹੋਤਰਾ ਅਤੇ ਐਚ ਆਰ ਬਾਂਸਲ ਵਕੀਲ ਉਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.—ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਅਸਲ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ— ਇਹ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ. ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ) ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ ਛੋਟੇ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵਾਪਸ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਉਗਰ ਸਿੰਘ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ 7 ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਰੱਲਾ ਸਿੰਘ, ਹੀਰਾ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਗਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇੱਕ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈ ਆਇਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਕਿ ਰੱਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸਦੇ ਅਤੇ ਉਗਰ ਸਿੰਘ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਰੱਲਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੰਜ ਪੁੱਤਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ 1/16 ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਗੈਰ-ਪੁਰਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਜੱਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੀਰਾ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜੱਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗੈਰ-ਪੁਰਸ਼ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਰੱਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੰਜ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਫਿਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਹੀਰਾ ਆਦਿ। (ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.)।

I.L.R., Punjab and Haryana: -

■ (i^j)j

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੱਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੀਰਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ / ਹੀਰਾ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨੇ ਫਿਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰੱਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੰਜ ਪੁੱਤਰ ਸਾਬਕਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਅਰਥਾਤ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਮਹਾਜਨ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਤੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 18 ਨਵੰਬਰ, 1963 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਹਿੱਸਾ ਜੱਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਗੈਰ-ਜੱਦੀ ਸੀ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। . ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਹਾਜਨ ਜੇ. ਨੇ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਰੱਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਹੁਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(3) ਮਾਨਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅੰਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ. ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰੱਲਾ-ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ - ਉਸਦੇ ਹੋਰ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਅਪੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੱਲਾ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲ. ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ

(13) A.I.R. 1928 Lah. 784.

(14) A.I.R. 1923 Cal. 676.

ਕਈ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਥਰਮਨ ਚੇਟੀਆਰ ਬਨਾਮ ਅਦੈਕੱਪਾ ਚੇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਆਈ. ਐਲ. ਐਚ. 11, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਉੱਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਭਿੰਨ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। .

(4) ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਘਟਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਕਮੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਜੇ ਮੈਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਹਨ।

(5) ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮੁਥਰਮਨ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਵਰਦਾਚਾਰਿਆਰ ਜੇ. ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਮੁਥਰਮਨ ਚੇਟੀਆਰ ਬਨਾਮ ਅਦੈਕੱਪਾ ਚੇਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਵਿੱਚ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।). ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥ ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਸਮਾਨਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ 1918 ਵਿੱਚ ਮੁਠੂ ਰਾਮ ਚੇਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਦਈ-ਕੋਪਾਰਸਨਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਠੂ ਰਾਮ ਚੇਟੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਦੈਕੱਪਾ ਅਤੇ ਫਲਾਨੀਅੱਪਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ 24 ਫਰਵਰੀ, 1923 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਤਾਂ ਪਲਾਨੀਅੱਪਾ ਦੀ ਜਨਵਰੀ, 1924 ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਲਟਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਸ਼ਾਇਦ 28 ਅਗਸਤ, 1925 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੌਤ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵਿੱਚ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 27 ਫਰਵਰੀ, 1926 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਅਦੈਕੱਪਾ ਅਤੇ ਪਲਾਨੀਅੱਪਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਬਚਾਅ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1937 ਵਿੱਚ ਪਲਾਨੀਅੱਪਾ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ

(13) A.I.R. 1928 Lah. 784.

(14) A.I.R. 1923 Cal. 676.

ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।- ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ
ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। Punjab and Haryana: - ■ (i^j)j

. ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਕਰਨਾ। ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ
ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਚ. ਦੂਜੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ
ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੀ ਅਸਲ ਸਮੂਹ
ਵਾਂਗ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਐਲ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ
ਹਰਿਆਣਾ (1973) 2

ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ
ਕਿਸੇ ਮਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਭੇਜੀ ਜਦੋਂ
ਅਜਿਹੇ ਵਾਰਸਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ।"

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਬਰਮਨ
ਬਨਾਮ ਅਦੈਕੱਪਾ, (2) ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਬੀਸਲੇ ਅਤੇ ਸਟੇਡਾਰਟ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ
ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਜੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ :-

“ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

ਬੈਂਚ ਨੇ ਫਿਰ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ
ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ: -

“ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੋਹਰਾ ਹੈ। ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ, ? ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ
ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਪਲਾਨੀਅੱਪਾ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ
ਕੀਤਾ। ਦੂਸਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਪਲਾਨੀਅੱਪਾ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ
ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮੁਬਰਮਨ ਚੇਟੀ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸੀ। ਕੀ ? ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰ
ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕੀ ਮੁਬਰਮਨ ਨੇ ਸੀ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟਾਈਟਲ ਹਾਸਲ
ਕੀਤਾ। ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ
ਦੇ ਪਿਤਾ ਪਲਾਨੀ ਅੱਪਾ ਦੇ ਬਦਲੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਦਾਦਾ ਮੁਬਰਮਨ ਚੇਟੀ ਦਾ
ਹੁੰਦਾ।

ਵਰਦਾਚਾਰੀਆਰ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ, ਅਤੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ
ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੰਗ ਮਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ

(13) A.I.R. 1928 Lah. 784.

(14) A.I.R. 1923 Cal. 676.

ਦੀ ਅਸਲ ਧਿਰ ਰੱਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਪੰਜ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ (ਬਿੱਠ) ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੁੱਲੀ ਬਨਾਮ ਸਾਵਨ, (3) ਵਿੱਚ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ-

“ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੂੰ - ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਅਸਲ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਸਮਰੱਥਾ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਗੁੱਲੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇਪਣਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਸਾਡੀ ਆਈ-" ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਨਿਗਾਹੀਆ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ. ਰੈਲਾ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰੈਲਾ ਸਿੰਘ ਡੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਸਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਹੁਣ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਣਾ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ। ਚਤੁਰਭੁਜਦੋਸ ਕੁਸ਼ਲਦੋਸ ਐਂਡ ਸਨੜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਮਾਨਿਕਾ ਮੁਦਾਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਮਾਧਵਨ ਨਾਇਰ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ , (4) .ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਅਣਜਾਣਤਾ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਇੱਕ ਲੈਣਦਾਰ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਜੋ ਸੀ, ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਵੀਸੀ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਮੁਦਈ (ਭਾਵ ਭਤੀਜੇ) 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਸੀ ਜੋ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਲੀਗੇਟੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦਰਭੰਗਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕੁਮਾਰ ਰਾਮਪੂਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਗ ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ (5) ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ , (5) ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਾਰ ਕੀਤਾ:-

“ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ . ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨੂੰ

(13) A.I.R. 1928 Lah. 784.

(14) A.I.R. 1923 Cal. 676.

ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
 . qf ਐਗਰੀਕਿਊਲਚਰ ਵਿਚਾਰਾ ਵਿਚਾਰਾ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ , ਕੀ ਇਹ ਫਾਂਸੀ
 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ
 ਕੀ ਜਾਇਦਾਦ

(3) ਏਆਈਆਰ 1930 ਮੈਡ. 930

(4) (1870-79) 14 ਮੂਰ. ਐਲ.ਏ. 605.

' ' ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ c 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ; : ਰਿਕਾਰਡ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ
 ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ
 ਇੱਕ ਗਲਤ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ
 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਫਾਂਸੀ-ਪ੍ਰੋ.

'ਸੀਡਿੰਗਸ. ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ a- 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ
 ਖੁਦ ਗਲਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ
 ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ।"

ਅਤੇ • ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: -

- "ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ
 ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਧਵਾ ਨੇ "1921 ਦੇ CS 81 ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ
 ਕਾਫੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫਰਮਾਨ ਅਤੇ
 ਅਮਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ;'- ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚਾਰ ਆਈਟਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ 'ਤੇ
 ਬੰਧਨ

- "ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਇਦਾਦ।"

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕਾਲਕ੍ਰਮਿਕ ਕ੍ਰਮ ਤੋਂ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਭਟਕਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ
 ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ , ਕਿ
 ਉਪਰੋਕਤ-ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਦਰਾਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਪ੍ਰੈੱਸ
 ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਐਨ ਕੇ ਮੁਹੰਮਦ ਵਿੱਚ . ਸਲਾਇਜਮਾਨ ਸਗਫੀਬ ਵੀ. ਐਨ, ਸੀ.
 ਮੁਹੰਮਦ. ਇਸਮਾਈਲ _ ਸਾਹੇਬ ਅਤੇ ਹੋਰ, (6) ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਮਾਧਵਨ ਨਾਇਰ
 ਜੇ. ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ .ਨਾਲ
 ਹੀ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ
 ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਤੋਂ
 ਬਾਅਦ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ
 ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਗੰਭੀਰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੈਣਦਾਰ ਇਕੱਲੇ ਕੁਝ ਵਾਰਸਾਂ

(13) A.I.R. 1928 Lah. 784.

(14) A.I.R. 1923 Cal. 676.

'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

I.L.R., Punjab and Haryana: -

■ (i^j)j

- “ਦੋਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ i, . ਸੱਚਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਪੱਤੀ. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੀ ਕੋਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ-ਫਰਮਾਨ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਬੰਧਨ ਹੋਵੇਗਾ।

(6) AIR 1966 SC 7.92,

ਦਇਆ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (7) ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ , ਜਿੱਥੇ ਅਟੈਚਮੈਂਟ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈੱਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਇੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ, ਵਾਰਸ ਬਿਨਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੇ ਸਨ। ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਸਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਦੀ ਲਗਭਗ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਸਹਿਮਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਿਹਨਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ-

" ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪੰਜ ਹਨ ਅਤੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਦਰਸਾਏ ਗਏ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ 'f' ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਾਫੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ

" ਰਿਕਾਰਡ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੂਰੇ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹੇਗਾ।
ਸੰਪੱਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਡੋਲਾਈ ਮਲਿਕੋ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਪਟਨਾਇਕ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (8) ਵਿਚ ਛੋਟ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ , ਅਤੇ ਕਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਾਂਜੂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ. ਜੇ., ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ: -

(13) A.I.R. 1928 Lah. 784.

(14) A.I.R. 1923 Cal. 676.

“ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ, ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ (ਸਾਂਝੇ) ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਹਨ। ਵਾਰਸ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਅਪੀਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਵਾਰਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾ ਹੋਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।”

(7) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1049

(6) ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 49.

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੁਣ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਾਰਸ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ (ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੇ ਗਲਤ ਵਾਰਸ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ) ਬਰਾਬਰ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਧਿਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਵੀ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਸਲੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਲਿਆਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ। ਪੈਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਰਦਾਚਾਰਿਆਰ, ਜੇ., ਦੁਆਰਾ ਮੁਥਰਾਮਨ ਦੇ ਕੇਸ (1), (ਅਤੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(7) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ੍ਰੀ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ,

(13) A.I.R. 1928 Lah. 784.

(14) A.I.R. 1923 Cal. 676.

ਮੈਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨਥੂ ਰਾਮ (9) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਲਈ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਤੱਥ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਅਸਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਾਦਿਰ ਮੋਹਿੰਦੀਨ ਬਨਾਮ ਮੁਬਕਰੀਸਦ ਅਈਅਰ (10), (ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਦਇਆ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ (7) ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

(8) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸ ਸੀ. 89.

(9) ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 553.

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਬੋਹਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (11) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਤੱਥ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਨੂੰਨ ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

(8) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਈਥੀਆ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ 18 ਨਵੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਰੱਲਾ ਦੇ ਪੰਜ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਿਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ ਸਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਗੁੱਲੀ ਦੇ ਕੇਸ (3) ਵਿਚਲੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਚ ਫਰਮਾਨ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਰੱਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧੀਵਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ

(13) A.I.R. 1928 Lah. 784.

(14) A.I.R. 1923 Cal. 676.

ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ *ਈਓ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ*।⁽¹⁰⁾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਰੱਲਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੇ ਪੰਜ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮਰੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰੱਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ।

• (9) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਦਲੀਲ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਹਾਵਤ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। *ਗੋਡਾ ਕੋ-ਓਪਰੇਟਿਵ ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰਮੱਲ (12)* ਵਿੱਚ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(10) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1531.

(11) (1910) 33 ILR ਸੈਡ. 167

“ਬਲੈਕ ਆਨ ਜਜਮੈਂਟਸ” ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ¹ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਕਥਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

“ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਲਤ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖੋ, ਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਪੱਤੀ ਹਮਲੇ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ”

ਤੋਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੁੰਦਨ ਆਰਿਡ ਹੋਰ (13) ਦੇ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ-ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ: -

“ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾ

(13) A.I.R. 1928 Lah. 784.

(14) A.I.R. 1923 Cal. 676.

ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੌਡਾ ਕੁਪੁਰਮੀਆਂ ਕੇਸ (A.I.R. 1923 Cal. 676) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ (13), ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਏਪੀ ਪੀਲ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਬੇਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ”

ਅਬਦੁਲ ਅਜੀਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲਖਮੀ ਚੰਦਰ ਮੁਜ਼ਮਦਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (14) ਵਿੱਚ , ਇੱਕ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਤੱਥ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਕਰਜੀ, ਜੇ., ਨੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ: -

“ਅਪੀਲ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਤੱਥ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਖਰੇ ਵਰਣਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜੋ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(13) A.I.R. 1928 Lah. 784.

(14) A.I.R. 1923 Cal. 676.

ਉਪਰੋਕਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਤ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।

(10) ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, *ਮੁਹੰਮਦ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ. ਸੁਲੇਮਾਨ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਇਸਮਾਈਲ* (6), ਨੇ ਕੁਝ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂ ਅਸਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਵਾਰਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਚਾਅ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੂਰ ਤੋਂ ਸੁਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰੱਲਾ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੰਜ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਚਾਅ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੇਸ ਇਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰਾ ਵੀ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਤੱਥ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂ ਅਸਲ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।

(11) ਕੁੱਲ ਛੋਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, *ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬਨਾਮ ਗੁਲਦਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (15) ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਈ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੀਆਂ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ,

“ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਮੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਲ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਫਾਇਦਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਰੱਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਛੋਟ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ

ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। .

ਪੀਸੀ ਪੀਡਿਤ ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। -

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ